

Sygn. akt II Cz 1276/14

POSTANOWIENIE

Dnia 14 sierpnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Marzenna Ernest

Sędziowie: SO Mariola Wojtkiewicz (spr.)

SO Tomasz Szaj

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 14 sierpnia 2014 r. w S.

sprawy ze skargi dłużniczki **M. W.**

przy udziale wierzyciela **(...) Bank (...) Spółki Akcyjnej w W.** i dłużnika **R. W.**

na postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)J. W.z dnia 17 grudnia 2013 r. o ustaleniu kosztów postępowania egzekucyjnego i obciążeniu nimi dłużników w sprawie KM 1009/12

na skutek zażaleń Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)J. W.oraz wierzyciela na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 14 marca 2014 r. sygn. akt IX Co 412/14

postanawia

I. **oddalić oba zażalenia;**

II. **zasądzić od wierzyciela (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz dłużniczki M. W. kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.**

SSO Tomasz Szaj SSO Marzenna Ernest SSO Mariola Wojtkiewicz

Sygn. akt II Cz 1276/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 14 marca 2014 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie: zmienił punkt 2 postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)J. W.z dnia 17 grudnia 2013 r., wydanego w sprawie KM 1009/12 w ten sposób, że ustalił koszty postępowania egzekucyjnego na kwotę 2.516,49 zł (pkt I); zasądził od wierzyciela na rzecz dłużniczki kwotę 177 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania skargowego (pkt II).

W uzasadnieniu Sąd I instancji wskazał, iż skarga dłużniczki dotycząca ustalenia przez Komornika kosztów postępowania egzekucyjnego okazała się zasadna. Wskazał, iż na gruncie art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (dalej: u.k.s.e.) w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela oraz na podstawie art. 823 k.p.c. komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 5 % wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania, jednak nie niższej niż 1/20 i nie wyższej niż dziesięciokrotna wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Jednocześnie na gruncie art. 49 ust. 1 u.k.s.e., w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych komornik pobiera od dłużnika opłatę

stosunkową w wysokości 15% wartości wyegzekwowanego świadczenia, jednak nie niższej niż 1/10 i nie wyższej niż trzydziestokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego.

Sąd Rejonowy zważył, iż akt sprawy KM 1009/12 wynika, że komornik w wyniku podjętych działań wyegzekwował kwotę 10.447,88 zł i co do tej kwoty winna być ustalona opłata stosunkowa na podstawie art. 49 ust. 1 u.k.s.e. Co do kwoty 14.885,25 zł wskazał, że fakt dobrowolnej spłaty bezpośrednio wierzycielowi skutkuje możliwością naliczenia opłaty 5 % na podstawie art. 49 ust. 2 u.k.s.e. Sąd I instancji podkreślił, iż za takim rozstrzygnięciem przemawia stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy uchwałą z dnia (...)

Wobec powyższego Sąd Rejonowy zmienił zaskarżone postanowienie ustalając koszty postępowania egzekucyjnego na kwotę 2.516,49 zł, na którą składają się: opłaty stosunkowa w wysokości 15 % od kwoty 10.447,88 zł, co dało kwotę 1.567,18 zł oraz w wysokości 5 % od kwoty 14.885,25 zł, a więc na kwotę 744,26 zł oraz niekwestionowane przez skarżącą wydatki (18 zł, 60 zł, 127,05 zł).

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Zażalenie na powyższe postanowienie wywiódł Komornik wnosząc o uchylenie pkt I postanowienia oraz oddalenie skargi. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił nieprawidłowe ustalenie stanu faktycznego oraz błędną interpretację i zastosowanie art. 49 u.k.s.e.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, iż Sąd I instancji błędnie przyjął, że postępowanie w sprawie zostało umorzone, gdy tymczasem zostało ono zgodne z wyraźnym wnioskiem wierzyciela ukończone wskutek zapłaty stosownie do treści art. 816 § 3 k.p.c. Nie zgodził się z twierdzeniem, jakoby wpłata do rąk wierzyciela nie była wyegzekwowanym świadczeniem, bowiem wpłaty były bezpośrednim następstwem dokonanych czynności egzekucyjnych. Uznanie wpłaty dokonanej przez dłużnika do rąk wierzyciela za wyegzekwowane świadczenie jest także powszechnie uznawane przez sądy okręgowe.

Zażalenie na powyższe postanowienie wywiódł również wierzyciel zaskarżając pkt II orzeczenia, wnosząc o jego zmianę i nieobciążanie wierzyciela obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania skargowego. Skarżący podkreślił, iż wysokość ustalonych kosztów postępowania jest całkowicie zależna od organu egzekucyjnego. Wskazał, iż zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. W ocenie wierzyciela takie szczególne okoliczności wystąpiły, bowiem opłata stosunkowa w sprawie KM 439/12 została błędnie ustalona przez komornika sądowego nie zaś przez wierzyciela.

W odpowiedzi na powyższe zażalenia dłużniczka wniosła o ich oddalenie i zasądzenie od wierzyciela na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie zarówno Komornika jak i wierzyciela podlegało oddaleniu.

W przypadku zażalenia Komornika rozstrzygnięciu podlegało po pierwsze zagadnienie czy świadczenie uiszczone przez dłużnika bezpośrednio wierzycielowi (z pominięciem organu egzekucyjnego) jest świadczeniem wyegzekwowanym i po drugie czy oświadczenie wierzyciela o ograniczeniu egzekucji powinno prowadzić do umorzenia egzekucji. Poruszone zostały zatem problemy, co do których linia orzecznicza sądów jest już ugruntowana, a Sąd Rejonowy orzekł zgodnie z tą linią. Sąd Okręgowy zatem akceptuje przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia argumenty, wywód jak i samo rozstrzygnięcie w zakresie skargi dłużnika.

Zasadą jest, że opłata egzekucyjna wynosi 15 % wyegzekwowanego świadczenia. Wynika to wprost z przepisu art. 49 ust. ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (dalej: u.k.s.e.). Oczywiście opłata nie może być niższa niż 1/10 i nie wyższa niż trzydziestokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Literalne brzmienie tego przepisu wiąże 15 % opłatę (najwyższą) jedynie ze świadczeniem wyegzekwowanym, a więc ściągniętym (wyegzekwowanym) z majątku dłużnika przez komornika. W powołanej przez Sąd Rejonowy uchwałą z dnia 12

lutego 2009 r., (...) Sąd Najwyższy podkreślił, że spełnienie świadczenia przez dłużnika bezpośrednio wierzycielowi w toku wszczętego wcześniej postępowania egzekucyjnego oznacza, iż to nie działanie komornika doprowadziło do zaspokojenia wierzyciela, ponieważ stan taki został osiągnięty na skutek pozaegzekucyjnej czynności samego dłużnika. W konsekwencji Sąd Najwyższy stwierdził, iż z wyegzekwowanym świadczeniem nie można utożsamiać świadczenia spełnionego przez dłużnika bezpośrednio do rąk wierzyciela. Skoro świadczenie spełnione przez dłużnika nie jest świadczeniem wyegzekwowanym, to nie może stanowić podstawy do naliczenia opłaty egzekucyjnej w wysokości 15 %, która w każdym wypadku liczona jest od świadczenia wyegzekwowanego. To zaś stwierdzenie prowadzi do wniosku, że Komornik w sprawie Km 1009/12 nie mógł pobrać opłaty w wysokości 15 % od świadczenia zapłaconego z pominięciem organu egzekucyjnego. Pozostaje pytanie czy mógł pobrać opłatę w wysokości 5 % od tej kwoty. Jak już zaznaczono opłata w wysokości 5 % należy się tylko wówczas gdy spełniona zostanie przesłanka z art. 49 ust. 2 u.k.s.e., a więc dojdzie do umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela lub na podstawie art. 823 k.p.c. W piśmie z dnia 11 października 2013 r. (k. 97 akt egzekucyjnych) wierzyciel wnosił o ograniczenie postępowania egzekucyjnego o kwotę 14.885 złotych 25 groszy uiszczoną wierzycielowi bezpośrednio przez dłużnika. Oświadczenie wierzyciela jest wnioskiem o umorzenie w tej części egzekucji. Wierzyciel wnosząc o ograniczenie egzekucji, wyraźnie wskazał na swoją wolę zaniechania prowadzenia przez Komornika egzekucji z kwoty wpłaconej wierzycielowi bezpośrednio przez dłużnika. Nadto przepisy k.p.c. nie przewidują możliwości zakończenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela w inny sposób, aniżeli poprzez jego umorzenie w całości lub w części (art. 825 pkt 1 k.p.c.). Komornik jednak w punkcie 1 postanowienia z dnia 17 grudnia 2013 r. nie zawarł rozstrzygnięcia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Postanowił jedynie ukończyć postępowanie egzekucyjne, a jako podstawę swej decyzji wskazał przepis art. 816 § 3 k.p.c., który stanowi, że ukończenie postępowania egzekucyjnego w inny sposób niż przez umorzenie komornik stwierdza postanowieniem, rozstrzygając o kosztach. Wbrew twierdzeniom skarżącego, postanowienie oparte o treść przepisu art. 816 § 3 k.p.c., stwierdzające ukończenie postępowania egzekucyjnego, nie jest wydawane na wniosek uczestników egzekucji i nie zależy od ich woli. To organ egzekucyjny ma dać wyraz temu, że zakończył postępowanie egzekucyjne, w sytuacji gdy nie było podstaw do wydania decyzji o jego umorzeniu.

Jasnym jest, że postanowienie o ukończeniu egzekucji nie uwzględnia sytuacji zaistniałej w sprawie Km 1009/12, jest zatem wadliwe. Zauważył to również Sąd Rejonowy, rozstrzygając skargę, chociaż wynik tego ustalenia, zawarty w uzasadnieniu orzeczenia nie przełożył się na treść orzeczenia. Sąd bowiem, przyjmując, że podstawą orzekania o kosztach jest przepis art. 49 ust. 2 u.k.s.e. powinien z urzędu zweryfikować pkt 1 postanowienia komornika, a orzeczenie w tym zakresie oprzeć o treść przepisu art. 759 § 2 k.p.c. Aktualnie pomiędzy rozstrzygnięciem w punkcie 1, które nie zostało zaskarżone, a punktem 2, zmienionym przez Sąd jest sprzeczność i na tej sprzeczności Komornik zbudował swoje zażalenie. Nie jest jednak w interesie skarżącego, aby Sąd Okręgowy przyjął z jednej strony, że w sytuacji, gdy nie doszło do wyegzekwowania w całości świadczenia przez organ egzekucyjny Komornikowi nie należy się opłata w wysokości 15 % oraz nie należy się Komornikowi opłata w wysokości 5 % od pozostałego do wyegzekwowania świadczenia, gdyż Komornik nie umorzył egzekucji na wniosek wierzyciela. Orzeczenie tej treści pozostawałoby w sprzeczności z treścią przepisu art. 384 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., który stanowi, że sąd nie może uchylić lub zmienić postanowienia na niekorzyść strony wnoszącej zażalenie, chyba że strona przeciwna również wniosła zażalenie. Uczestnicy egzekucji nie zaskarżyli merytorycznego rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego. W tej sytuacji Sąd Okręgowy oceniając, że Komornikowi nie należy się opłata w wysokości 15 % od świadczenia, które dłużnik zapłacił wierzycielowi, oddalił zażalenie Komornika.

Odnosząc się do zarzutów podniesionych w zażaleniu przez wierzyciela Sąd II instancji wskazuje, iż zgodnie art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Przepis ustanawia dwie podstawowe zasady rozstrzygnięcia o kosztach procesu: zasadę odpowiedzialności za wynik procesu oraz zasadę kosztów niezbędnych i celowych. Zasada odpowiedzialności za wynik postępowania oznacza, że strona, która sprawę przegrała, zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi poniesione przez niego koszty. Na podstawie art. 13 § 2 k.p.c., art. 98 § 1 k.p.c. należy odpowiednio stosować w postępowaniu egzekucyjnym, w tym postępowaniu zainicjowanym skargą na czynności Komornika .

Skarga wniesiona przez dłużniczkę okazała się skuteczna, w związku z czym czynność Komornika została zmieniona przez Sąd. Skarżący podnosi, że błędy popełnione przez Komornika nie powinny obciążać wierzyciela. Jednak w toku postępowania egzekucyjnego komornik jest jedynie organem egzekucyjnym, podejmującym czynności wyłącznie na wniosek wierzyciela, pozostającego przez cały tok egzekucji dysponentem tego postępowania. Stronami zaś postępowania egzekucyjnego są dłużnik i wierzyciel i to na nich spoczywa obowiązek ponoszenia kosztów postępowania, stosownie do jego wyników. Komornik jako organ egzekucyjny nigdy nie staje się stroną postępowania, nawet gdy jego czynność została zaskarżona (por. uchwały (...) oraz z dnia (...)) postanowienie SN z dnia (...), postanowienie SN z dnia(...)

Dłużniczka, skarżąc czynności Komornika uściła opłatę sądową w wysokości 100 złotych. Do niezbędnych kosztów postępowania strony działającej przez adwokata przepis art. 98 § 3 k.p.c. zalicza obok poniesionych przez stronę kosztów sądowych - opłatę skarbową od udzielonego pełnomocnictwa (17 złotych) oraz wynagrodzenie pełnomocnika. Wynagrodzenie ustala się na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia (...).r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez(...)kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j.(...)) i w sprawie ze skargi na czynności komornika wynosi 60 złotych (§ 11 ust. 1 pkt 8). Skarga okazała się skuteczna wobec tego skarżącej należy się zwrot poniesionych niezbędnych kosztów postępowania. Z przyczyn wskazanych wyżej obowiązek pokrycia kosztów spoczywa na wierzycielu, jako stronie przegrywającej postępowanie ze skargi.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie nie wystąpiły żadne przesłanki, które uzasadniałyby zastosowanie art. 102 k.p.c. stanowiącego, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Wyrażona w cytowanym przepisie zasada słuszności przy rozliczaniu kosztów postępowania, jako odstępstwo od podstawowej zasady odpowiedzialności za wynik postępowania, może znaleźć zastosowanie wyłącznie w wypadkach wyjątkowych, tj. szczególnie uzasadnionych. Co prawda, nie sposób nie zauważyć podnoszonej przez żalącego okoliczności, iż wywiedzenie przez dłużniczkę skargi i powstanie w związku z tym kosztów sądowych było wynikiem wadliwego rozstrzygnięcia o kosztach postępowania egzekucyjnego przez Komornika. Taka sytuacja w postępowaniu ze skargi na czynności komornika nie wskazuje jednak na wypadek szczególny, wyjątkowy, a raczej charakteryzuje każde postępowanie skargowe, którego przedmiotem jest ocena czynności komornika, działającego na wniosek wierzyciela. Nie sposób zatem uznać, by sam fakt braku bezpośredniego uchybienia po stronie wierzyciela w wydaniu wadliwego postanowienia miał stanowić szczególną okoliczność uzasadniającą zastosowanie w sprawie art. 102 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił oba zażalenia.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzekł w punkcie II postanowienia, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Wobec oddalenia zażalenia Komornika oraz zażalenia wierzyciela, dłużniczce jako stronie wygrywającej to postępowanie należy się od strony przegrywającej (wierzyciela) zwrot poniesionych w związku z tym postępowaniem kosztów. Zasądzona kwota 60 złotych obejmuje wyłącznie wynagrodzenie pełnomocnika dłużniczki, ustalone na podstawie § 11 ust. 1 pkt 8 w zw. z § 13 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia(...).r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez (...)kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu).

(...)

(...)

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)